

K některým problémům použití druhů vojsk

Dělostřelectvo

Boj o získání palebné převahy při vedení bojové činnosti není novým problémem. Ve velkém rozsahu byl řešen v letech Velké vlastenecké války.

V soudobých operacích můžeme dosáhnout palebné převahy hromadným použitím raketových vojsk a dělostřelectva, letectva a tanků k včasnému a účinnému zničení nepřátelských prostředků jaderného napadení, dělostřelectva, palebných prostředků, živé síly, míst velení, prostředků PVO a letectva na letištích a ve vzduchu. Do komplexu opatření, která zabezpečují palebnou převahu, zahrnujeme i využívání ochranných vlastností terénu, ženijní vybudování postavení vlastních palebných prostředků a jejich maskování, včasné manévry a dezinformaci nepřítel.

Úspěch boje o palebnou převahu nad nepřítelem je nerozlučně spjat s dovedným využíváním takových zásad vojenského umění, jako je získání a udržení operační a taktické iniciativy, spojení palby a pohybu, soustředění sil a prostředků na hlavních směrech, narůstání síly úderu a palebná součinnost vojsk. Při tom důležitou úlohu mají množství a kvalita prostředků ničení, které mají bojující strany k dispozici, a jejich vzájemný poměr. Tyto zásady, jak ukázaly zkušenosti Velké vlastenecké války, našly své největší uplatnění v útočných operacích. Proto i v soudobých podmínkách sovětské vojenské umění vychází z rozhodující úlo-

hy aktivní činnosti vojsk k dosažení palebné převahy nad nepřítelem.

Vysoká pohyblivost, úderná síla a takzvaná samostatnost svazků (útvárů) armád většiny vyvinutých zemí vtiskují soudobým útočným operacím ostře vyjádřený palebný a manévrový charakter; bojová činnost vojsk k dosažení cíle se vyznačuje rozhodností. Manévry silami a palebnými prostředky uskutečňujeme s cílem vytvořit nejvýhodnější uskupení vojsk na rozhodujících směrech, které zabezpečí dosažení palebné převahy nad nepřítelem v nejdůležitějších momentech (etapách) operace a způsobí mu rozhodnou porážku. K dosažení palebné převahy v operaci je nutné především vytvořit uskupení raketových útvarů, dělostřelectva, letectva a jiných palebných prostředků, stanovit způsob jejich bojového použití, rozdělit mezi ně cíle a objekty v závislosti na jejich bojových možnostech a předurčení, stanovit posloupnost ničení nejdůležitějších cílů a objektů nepřítel.

Různorodost způsobů splnění palebných úkolů, složitost rozdělení palebných prostředků k ničení objektů (cílů) nepřítel a k palebné součinnosti v útoku vyžadují takovou organizaci bojového použití těchto prostředků, která vytvoří podmínky k účinnému ničení obrany nepřítel s cílem snížit ztráty a splnit bojové úkoly. Nejúčinnějším způsobem jejich bojového použití v soudobém boji a operaci je činnost, založená na zásadách dělostře-

leckého útoku Velké vlastenecké války. V podmínkách obrany tomu odpovídá protipřiprava.

V letech Velké vlastenecké války z celkového objemu úkolů ničení protistojícího uskupení nepřítel část připadala dělostřelectvu. Zkušenosti poválečných cvičení armád NATO ukazují, že i v soudobých podmínkách takový poměr zůstává tam, kde nebudou používány jaderné zbraně. Dělostřelectvo v tom případě bude ničit taktické prostředky jaderného napadení, dělostřelecké a minometné baterie, velitelská stanoviště, odpalovací zařízení PTRS, tanky a samohybné dělostřelectvo, bořit obranná zařízení a jiné cíle.

Vysoká účinnost dělostřelectva jako prostředku ničení tanků, živé síly a palebných prostředků, jeho odolnost a schopnost působit nezávisle na počasí, ročním a denním období a podmínkách situace — to vše je důvod, proč boj s ním je důležitým prvkem k dosažení palebné přípravy nad nepřítelem.

Ve druhé světové válce se uskutečňoval boj s dělostřelectvem nepřítele formou tzv. protibaterijního boje. Základním úkolem tohoto boje bylo znemožnit zahájení a vedení palby nepřátelských baterií. Dvoustrannost tohoto boje mu přidávala charakter palebného boje mezi dělostřelectvem protistojících stran o vybojování palebné převahy.

Hodnotíme-li význam protibaterijního boje, vycházíme z toho, že nikdy nebyl samoúčelný. Výsledkem toho boje bylo snížení ztrát vlastních vojsk od palby nepřítele a zvýšení možnosti podporovat vojska palbou v operaci. Jen za podmínky spolehlivého umlčení dělostřeleckých a minometných baterií nepřítele, vlastní dělostřelectvo mohlo bez překážek ničit palbou jiné důležité objekty, cíle v jeho sestavě. Proto také dělostřelecká příprava a podpora zteče, protipřiprava nebo jiné formy aktivní činnosti začínaly zpravidla palebným přepadem dělostřeleckých a minometných baterií. Počáteční fáze střetných bojů i sražení byla charakterizována především palebným bojem na dálkách přístupech k získání palebné iniciativy.

Pro mnohé útočné operace Sovětské armády v druhé světové válce bylo charakteristické to, že podmínky k dosažení palebné převahy nad nepřítelem se vytvářely před začátkem útoku způsobem soustřeďování velkého množství dělostřelectva na úsecích průlomu. Tento způsob zabezpečoval udržení palebné převahy i v průběhu operace.

Zvláštností organizace protibaterijního boje v útočných operacích bylo to, že průzkumné údaje o dělostřelectvu nepří-

tele byly neustále shromažďovány k současnému zničení celého jeho uskupení při zahájení dělostřelecké přípravy útoku. Toto zabezpečovalo utajení příprav k útoku a překvapivé umlčení baterií. V průběhu útoku se omezoval úkol protibaterijního boje jen na udržení palebné převahy, která byla vybojována při zahájení útoku.

V obraně byla převaha v dělostřelectvu zpravidla na straně útočníka. Hlavním úkolem obránce v těchto podmínkách bylo maximálně oslabit nepřátelské dělostřelectvo vytvářením dílčí převahy k plnění nejdůležitějších úkolů obrany na jednotlivých, nejvíce ohrožených směrech. Toho se dosahovalo rozhodným manévrem palbou a částečným přeskupením sil a palebných prostředků k vedení protipřipravy, protiztečí a protidůru.

Studiem a zevšeobecňováním bohatých zkušeností, které sovětské dělostřelectvo získalo ve Velké vlastenecké válce, tvoří důležitý základ pro další rozvíjení způsobů protibaterijního boje v soudobých podmínkách. Musíme však vzít v úvahu ty podstatné změny, ke kterým došlo ve výzbroji dělostřeleckých útvarů a jednotek armád vyvinutých zemí. Vzniklo samohybné dělostřelectvo s vyšší mobilitou a pancéřovou ochranou. V americké armádě je ve výzbroji dělostřelecká jaderná munice a konvenční munice. Změnily se cíle a objekty, které ničí dělostřelectvo na bojišti; jsou více chráněné, mobilnější a tím i méně zranitelné. Podle názoru zahraničních specialistů je nyní složitější boj se samohybným dělostřelectvem, protože krátká doba pobytu samohybných baterií v postaveních ztěžuje jejich zjištění a pancéřování chrání obsluhu proti střepinám. Na základě toho bylo nutné zviditelnit způsob ničení a normy spotřeby munice. Velmi složitý je úkol zjistit a zničit zbraně, které se připravují používat jadernou municí.

Proto je třeba počítat s tím, že boj s nepřátelským dělostřelectvem a dosažení palebné převahy nad ním v soudobých operacích je mnohem složitější a ničení dělostřelectva musíme považovat za jeden z nejsložitějších úkolů boje za získání všeobecné palebné převahy. Dosáhnout toho však není tak jednoduché, protože např. v pásmu bojové činnosti americké armády divize může působit až 250 děl a minometů; jejich většina je samohybná a některé z nich mohou použít i jadernou municí.

Dosažení palebné převahy nad dělostřelectvem nepřítele v soudobých operacích vyžaduje nejen umění organizovat a vést boj s ním, ale vyřešit rovněž řadu

složitých vědeckých a vojenskotechnických úkolů již v míru. Podle názoru zahraničních vojenských teoretiků může být dosaženo úspěchu v tomto boji za předpokladu vyřešení tří základních úkolů.

Prvním z nich je zvýšení účinnosti dělostřeleckého průzkumu, jeho vybavení novými prostředky schopnými rychle zjišťovat dělostřelecká uskupení nepřítelů a přesně určovat souřadnice palebných postavení dělostřeleckých a minometných baterií. Proto není náhodné, že věda ve vyspělých státech je usměrněna na zdokonalování dosavadních a na vývoj nových prostředků průzkumu, vysoce spolehlivých a velmi přesných ke zjištění prostředků jaderného napadení, samohybných dělostřeleckých a jiných cílů, rozmístěných v hloubce obrany nepřítelů.

Druhým úkolem je mít k dispozici k boji s dělostřelectvem nepřítelů vysoce účinné a rychle působící prostředky ničení, které bojovými možnostmi předčí palebné prostředky nepřítelů. V tomto směru jednou z hlavních tendencí rozvoje dělostřelectva většiny zahraničních armád je jeho převedení na samohybnou trakci s pancéřovou ochranou a dále automatizace jeho velení. Důležitými kvalitativními změnami je rovněž přizpůsobení dělostřelectva jako jednoho z hlavních prostředků použití taktických jaderných zbraní, zvýšení palebné síly zvětšením dálky střelby, zvýšení mohutnosti munice, přesnosti střelby a růstem množství raketových systémů.

Třetím úkolem je rozpracovat účinnější metody a způsoby protibaterijního boje.

Vyřešení těchto základních úkolů vytvoří předpoklady k dosažení a udržení palebné převahy nad dělostřelectvem nepřítelů. Existující možnosti v různých podmínkách boje mohou být ovšem realizovány různými způsoby. Jiná je situace, vedeme-li boj s dělostřelectvem v útoku, kdy jsme do zahájení operace vytvořili převahu sil a prostředků nad nepřitelem, včetně dělostřelectva. Jinak budeme dosahovat palebné převahy nad dělostřelectvem nepřítelů ve střetném sražení (boji) nebo v obraně.

Zkracování času na soustřeďování a přípravu útočících vojsk při průlomu obranných postavení z chodu v soudobých podmínkách podstatně ztěžuje průzkum nepřátelských dělostřeleckých a minometných baterií, ztěžuje organizaci a plánování boje s nimi.

Čas na přípravu dělostřelectva v obraně se rovněž zkrátil. To ztěžuje organizaci a uskutečnění protipřiprav; k úspěšnému boji s dělostřelectvem útočnicka mu-

síme používat širší manévry vlastním dělostřelectvem a jeho palbou.

Ve střetném sražení a boji má rozhodující význam ve vybojování palebné převahy nad dělostřelectvem nepřítelů průzkum a včasné zjištění dělostřelectva nepřítelů, dřívější rozvinutí vlastního dělostřelectva a zahájení jeho přesné palby.

Tato situace vyžaduje ve větší míře používat k boji s nepřátelským dělostřelectvem útvary a jednotky řízených a neřízených raket, letectvo a bojové vrtulníky, průzkumné a diverzní skupiny, dále překvapivé údery tankových a motostřeleckých jednotek na palebná postavení dělostřelectva, odpalovací zařízení raket, usku-tečňované v průběhu průlomu obrany nepřítelů. Pokud se týká boje s dělostřelectvem, které používá jadernou munici, budeme je ničit okamžitě, hned po jeho zjištění. Podle názoru amerických vojenských specialistů je účelné k ničení těchto prostředků používat taktických prostředků jaderného napadení, raketometné systémy, letectvo a bojové vrtulníky, protože použít jen baterií konvenčního dělostřelectva předpokládá velkou spotřebu munice, značnou dobu na ničení; a ještě navíc nezabezpečuje účinný výsledek.

K dosažení vyšší hustoty palby při střelbě ke zničení samohybných a raketometných baterií západní specialisté považují za účelné vzhledem k jejich krátkodobému pobytu v palebných postaveních, vést na ně palbu raketometnými prostředky salvami a navíc vést palbu podle možnosti co největším množstvím hlavníových baterií. V tom případě, kdy se při palbě k umlčení samohybných baterií předpokládá uskutečnit několik palebných přepadů (např. při dělostřelecké přípravě zteče), doporučuje se před každým palebným přepadem vést doplňkový průzkum a tak vyloučit palby na opuštěná postavení.

Hlavními způsoby přípravy prvků pro střelbu k ničení dělostřeleckých baterií jsou ty, které nevyžadují předběžné zastřelení cíle. Spotřeba munice při vedení protibaterijního boje je různá, v závislosti na druhu ničených baterií nepřítelů a na dálce střelby. Ve spojitosti s tím vzniká technický problém dalšího snížení chyb střelby a zvýšení přesnosti vedení dělostřelecké palby a dále nutnost ve větší míře využívat pro boj s dělostřelectvem nepřítelů letectvo.

Organizace a velení protibaterijního boje v minulé válce byly centralizovány. V soudobých podmínkách nejsou rovněž důvody, abychom se zřekli této osvědčené zásady. Při činnosti vojsk v širších pásmech a v podmínkách, kdy příprava k bojové činnosti probíhá v omezeném čase,

těžiště protibateriového boje se ovšem přesunuje na taktický článek, kde je soustředěna většina dělostřelectva. Ve spojitosti s tím vznikl požadavek, posílovat vševoj- skové útvary a svazky dalekonosným dě- lostřelectvem a prostředky dělostřeleckého průzkumu.

Dělostřelectvo, které má k dispozici nadřazený náčelník, bude plnit hlavně úkoly ve prospěch vojsk působících na hlavním směru. Hlavním z těchto úkolů bude vedení boje s taktickými prostředky jaderného napadení a boj s dalekonosným dělostřelectvem nepřítele.

Pohovoříme nyní o způsobech plnění palebných úkolů k ničení baterií nepřítele.

Pod pojmem ničení baterií, tak jako i jiných cílů, rozumíme jejich zničení nebo umlčení a pod způsobem plnění palebných úkolů rozumíme způsob palby ke zničení, tj. počet palebných přepadů, dobu palby, intervaly mezi palebnými přepady, množství použitého dělostřelectva, hustotu palby atd.

Pro dělostřelectvo jsou takové pojmy jako „zničení“ a „umlčení“ do určité míry relativní. Tyto pojmy mají určitý výklad jen při rozboru konkrétních podmínek plnění úkolů. Počítáme, že nepozorovaná dělostřelecká baterie bude zničena v tom případě, bude-li na ni v určitých podmínkách palby spotřebována stanovená norma munice, která odpovídá dostatečně vysoké úrovni ukazatele účinnosti palby (mate- maticky předpokládaným ztrátám, které se rovnají 50–60 %). Při tom předpokládáme, že ztráty materiálu a osob a morální působení budou tak velké, že baterie ne- bude schopna působit v daném boji bez doplnění. Pozorovanou dělostřeleckou ba- terii budeme ničit palbou do viditelného výsledku.

Pod pojmem „umlčení“ rozumíme způ- sobení takových ztrát na materiálu a na morálním faktoru, které baterii vyřadí z boje na určitou (danou) dobu, po které může znovu obnovit bojeschopnost. Dělo- střelecké baterie umlčujeme palbou s nor- mou spotřeby munice, která odpovídá očē- kávanému stupni ničení (matematicky předpoklad ztrát je kolem 30 %).

Norma spotřeby munice při střelbě ke zničení je přibližně třikrát větší, než při střelbě k umlčení.

Ve Velké vlastenecké válce bylo u- skutečňováno ničení dělostřeleckých ba- terií obyčejně palbou k umlčení. Jen ve vý- jimečných případech byly ničeny zvláště důležité baterie nepřítele. Pravidlem bylo, že výsledky střelby prověřoval vzdušný průzkum. Palba ke zničení byla uskuteč- ňována jedním mohutným palebným pře- padem s velkou hustotou palby. Tento způ-

sob plnění úkolů se v obdobích bojové činnosti dělostřelectva nezměnil.

Způsob střelby k umlčení je pružnější než ke zničení a vyžaduje od dělostřele- ckých velitelů více tvůrčích schopností.

V operacích Velké vlastenecké války v průběhu dělostřelecké přípravy a pod- pory útoku při plánování palby k umlče- ní zjišťovaných baterií bylo pravidlem vést několik palebných přepadů spojených s palebným střelením až do doby, kdy čel- ní jednotky útočících vojsk dosáhly paleb- ná postavení dělostřelectva nepřítele. Pa- lebné přepady byly vedeny v různých ča- sových intervalech. Nejmohtnější přepa- dy byly na začátku a na konci dělostře- lecké přípravy útoku.

Nově zjištěné dělostřelecké baterie v průběhu boje byly umlčovány zpravidla jedním palebným přepadem do viditelného výsledku, tj. do ukončení palby. Před za- sazením druhých sledů do boje, při násil- ném přechodu vodních překážek z chodu a v jiných případech bylo plánováno u- mlčení baterií nepřítele dvěma palebnými přepady.

Zjištěné dělostřelecké baterie, ale ne- prozrazené palbou, byly umlčovány něko- lika palebnými přepady a v přestávkách mezi nimi palebným střetnutím s cílem udržet tyto baterie ve stavu „umlčení“ ve stanovené době. Baterie, které vedly pa- lbu, byly umlčovány až do doby zastavení jejich palby a potom v případě, že obno- vily znovu palbu.

Jaké změny ve způsobech plnění paleb- ných úkolů k ničení dělostřeleckých ba- terií nepřítele vznikají v soudobé bojové činnosti?

Samohybné pancéřované dělostřelectvo, které může používat jadernou municí, mu- síme ničit ve všech obdobích bojové čin- nosti stejně tak, jako i ostatní prostředky jaderného napadení nepřítele a to střel- bou ke zničení.

Při nedostatku prostředků k plnění to- hoto úkolu v období dělostřelecké pří- pravy útoku, považujeme za účelné umlčo- vat dělostřelecké tažené baterie dosud za- vedeným způsobem a samohybné baterie umlčovat jedním mohutným palebným přepadem za předpokladu prověření je- jich rozmístění před zahájením palby. V případě, že takový průzkum nebude možné uskutečnit, je nutné důkladně zho- dotit podmínky terénu v prostoru rozmís- tění palebných postavení nepřátelských samohybných baterií, možnosti jejich ma- něvru, zkušenosti dřívějších bojů a jiné činitele, které usnadní přijetí takového způsobu umlčení baterií, který bude nej- účinnější. Samohybné dělostřelecké ba- terie nepřítele, zjištěné v průběhu bojové

činnosti, je účelné umlčovat jedním palebným přepadem až do doby požadovaného výsledku nebo do doby, kdy budou přítomny jiné prostředky k jejich zničení. V prvním případě s maximální hustotou palby a ve druhém — s takovou hustotou

palby, aby dělostřelecké baterie nemohly změnit palebná postavení. Zastavení palby umlčované baterie nepřítel a její přemístění do nového prostoru nebo aspoň jen porušení palby hodnotíme jako splnění úkolu umlčení.

Vojstva PVOS

K zabezpečení spolehlivé obrany státu vyvíjejí se ozbrojené síly a všechny druhy zbraní s přihlédnutím k jejich úloze v budoucí válce. Úkolem vojsk PVOS v těsné součinnosti s jinými druhy ozbrojených sil je chránit území státu, města, důležitá hospodářská centra a uskupení ozbrojených sil před úderem nepřítel ze vzduchu.

Důležitost vojsk PVOS vzrostla. Jednak se zvětšilo množství vojsk PVOS, jednak vojska byla vyzbrojena novými, dokonalejšími prostředky boje.

Aby vojska PVOS splnila své strategické předurčení, musí být schopna zničit jakékoli soudobé prostředky vzdušného napadení nepřítel. Proto vojska PVOS mají ve svém složení různé druhy vojsk PVO, včetně protiletadlových raketových útvarů a radiotechnických vojsk. Jejich organizace, úroveň přípravy jednotek a stupeň bojové pohotovosti plně odpovídají vysokým požadavkům.

Protiletadlová raketová vojska jsou hlavním druhem vojsk PVO státu. V součinnosti se stíhacím letectvem jsou schopna zabezpečit nepřekonatelnou protivzdušnou obranu důležitých objektů. Protiletadlová vojska jsou charakterizována mohutnou palebnou silou a vysokou přesností ničení vzdušných cílů. Jsou vyzbrojena různými druhy protiletadlových raketových soustav s velkými možnostmi ničit jakékoli prostředky vzdušného napadení v rozsáhlé škále výšek a rychlostí letu, nezávisle na meteorologických a denních podmínkách.

Přijaté zásady organizace protiletadlové raketové ochrany důležitých objektů a uskupení vojsk, výcviku a přípravy protiletadlových raketových útvarů a jednotek v současné etapě rozvoje dokázaly svou životaschopnost.

Letectvo je jedním z hlavních a vysoce manévrových druhů vojsk PVOS. Jeho základ tvoří stíhací letouny-nosiče raket, jejichž úkolem je ničit síly vzdušného napadení, zejména na dalekých přístupech ke chráněným prostorům a objektům. Ve výzbroji stíhacího letectva jsou nadzvukové přepadové stíhací letouny, které mohou působit za jakéhokoli počasí a mají na palubě mohutné raketové zbraně, schopné

napadat letouny a křídlaté střely nepřítel v různých výškách, za jakýchkoli meteorologických a denních podmínek. Zvláštností nových typů přepadových stíhacích letounů je jejich schopnost útočit na vzdušné cíle nepřítel ze všech směrů a ničit cíle, které působí výše nebo níže než letí stíhací letouny. Tím, že máme ve složení letectva přepadové stíhací letouny dalekého působení, zabezpečujeme napadení letounů-nosičů řízených raket „vzduch—země“ nepřítel před odpálením raket.

Radiotechnická vojska jako druh vojsk PVOS jsou určena k trvalému vedení radiolokačního průzkumu sil vzdušného napadení nepřítel a k zabezpečení bojové činnosti protiletadlových raketových vojsk a stíhacího letectva. Zvláštní místo v rámci těchto hlavních úkolů má hlášení o zahájení nepřátelské činnosti, protože na něm závisí úspěch napadení a zničení letounů nepřítel. Radiotechnická vojska mají ve výzbroji soudobé radiolokační stanice, které umožňují v kterékoli době roku a dne, nezávisle na meteorologických podmínkách a rušení, zjišťovat prostředky vzdušného napadení do velké vzdálenosti a ve všech výškách, zjišťovat a určovat jejich přesné souřadnice, zabezpečit určování cílů protiletadlovým raketovým vojskům a navedení stíhacího letectva.

Proces technického přezbrojování vojsk PVOS dále pokračuje. Do výzbroje jsou zaváděny stále dokonalejší typy zbraní a bojová technika; je zdokonalována i organizační struktura. Charakteristickým rysem je zavedení a široké používání automatizovaných systémů velení a rychle působících prostředků spojení ve všech stupních; to umožňuje účinně a v nejkratší době používat bojové prostředky protiletadlové obrany. To vše napomáhá zvyšování jejich bojových možností, zabezpečuje účinné vedení boje jak s dosavadními, tak i s perspektivními prostředky vzdušného napadení nepřítel.

Revoluce ve vojenství si vyžádala nejen vznik nových prostředků PVO, ale i rozpracování nových zásad organizace a vedení protivzdušné obrany. Jestliže dříve bylo hlavní zásadou soustřeďování sil a prostředků PVO k bezprostřední obraně

důležitých objektů, v soudobých podmínkách je nejdůležitější zásadou soustřeďování úsilí ke zničení sil vzdušného na-

padení nepřítele v maximálních vzdálenostech od bráněných objektů a prostorů státu.

— ★ —

Další zdokonalování protivzdušné obrany závisí na perspektivách rozvoje sil kosmického napadení pravděpodobného nepřítele a na jejich úloze v budoucí válce. Můžeme očekávat, že rozvoj těchto prostředků půjde cestou zdokonalování strategických raket, kosmických zbraní a letectva. Vojska PVO se stanou vojsky vzdušně kosmické (protiraketové, protikosmické a protiletadlové) obrany.

Strategické balistické rakety a protiraketová obrana. Podle názorů zahraničních vojenských specialistů dojde k rozpracování nových typů strategických raketových zbraní [balistické rakety středního a mezikontinentálního působení] se zlepšenými bojovými vlastnostmi, které budou schopny pronikat celým systémem protiraketové obrany. Hlavním směrem vývoje v této oblasti je rozpracování manévrovacích hlavice s více náboji a vytvoření prostředků k překonání systému protiraketové obrany a zdokonalování systému velení s cílem zvýšit přesnost střelby.

V USA je již rozpracována a do výzbroje zavedena hlavice s více bojovými střelami (3—14 střel) typu MIRV jako samostatný prostředek k vedení úderů na jeden nebo několik cílů. V polovině sedmdesátých let, bez zvyšování celkového počtu strategických raket, armáda USA bude mít pravděpodobně ve výzbroji asi 8000 bojových hlavice (v roce 1969 jich měla 1700) a v dalším období asi 10 000. Kromě toho USA plánují vyrobit hlavice s jadernými náplněmi o různé kilotonážní, které mohou manévrovat a navádět se na cíl po průletu do atmosféry s pomocí vlastního systému řízení a motoru. USA dále pracují na vytvoření prostředků, které ztíží nebo dokonce vyloučí radiolokační zjištění hlavice, a na problému zabezpečení ochrany hlavice před jejich zničením jadernými náboji protiraket.

V rozvoji strategických raketových zbraní je prvořadým problémem zabezpečení odolnosti palebných postavění. Jako možné prostředky a metody jejich ochrany odborníci v USA zkoumají budování tzv. vysoce ochranných nebo vysoce pevných šachet, aktivních prostředků obrany pohyblivých a podvodních odpalovacích zařízení maskování a rozptýlení. Nevylučují ani konstrukci strategické balistické rakety třídy „vzduch—země“, která bude odpalována z letadla.

Můžeme tedy očekávat, že i když množ-

ství strategických balistických raket pravděpodobného nepřítele se zásadně nezvyšuje, jejich úderná síla se několikanásobně zvýší.

Letectvo a protiletadlová obrana. Letectvo zůstane ještě dlouhou dobu hlavní údernou silou, protože svými bojovými možnostmi a manévrovacími vlastnostmi je schopno úspěšně plnit úkoly, které nemohou řešit raketové síly, tj. zničení pohyblivých cílů o malých rozměrech, vedení podrobného průzkumu se současnými údery na nově zjištěné objekty atd. Důležitý význam má i skutečnost, že letectvo může dopravit na cíl asi polovinu zásob jaderných náplní.

Strategické raketonosné letectvo, především raketonosné letouny B-52, FB-11 a B-1A, bude i nadále jedním z hlavních prostředků úderu na objekty rozmístěné v hloubce nezávisle na tom, bude-li válka zahájena s použitím jaderných zbraní, nebo bez nich. Taktické a bitevní letectvo zůstává hlavním prostředkem působení na vojska a objekty na válčišti ze vzduchu.

Vojenské velení USA, vzhledem k velkým ztrátám letectva ve válce ve Vietnamu, urychluje práce na vytvoření nových typů letadel, která budou schopna překonávat protivzdušnou obranu v malých výškách a s nadzvukovou rychlostí letu.

Pro strategické letectvo se připravuje bombardovací letoun B-1A s délkou letu do 16 000 km. Tento letoun má ve výzbroji velké množství raket „vzduch—země“ s délkou odpálení 3000 km a jaderné pumy. Může letět ve velkých výškách rychlostí přes 3000 km/h a působit v malých výškách. V taktickém letectvu jsou konstruovány víceúčelové taktické stíhací letouny, které budou mít smíšenou výzbroj a vybavení, a mohou působit od nejnižších výšek do 18 km a výše, rychlostí 3000—3600 km/h.

V rozvoji letectva se zřetelně projevuje tendence rozšíření jeho možností k překonání soudobého systému protivzdušné obrany a k zabezpečení nezanitelnosti rozmístění letectva od raketových jaderných úderů. K zabezpečení odolnosti letectva na zemi se předpokládá jeho rozptýlení, umístění letounů v krytech, ochrana letišť před údery ze vzduchu a jejich maskování.

Nově vyvíjené letouny strategického taktického a bitevního letectva mají ve výzbroji nejnovější prostředky rušení radioelektronických prostředků systému

PVO. Důležité místo v radioelektronickém boji mají rakety „vzduch—země“ se samonaváděcím systémem na elektromagnetické vlny radioelektronických prostředků PVO. Letouny taktického a bitevního letectva vybavené samonaváděcími raketami k ničení palebných postavení protiletadlových raketových vojsk, které byly používány ve Vietnamu, jsou v současné době dále zdokonalovány. Strategické letectvo USA je vyzbrojováno novými leteckými raketami typu SRAM s délkou střelby 150 až 300 km a SCAD s plánovanou délkou střelby 1500—3000 km, taktické a bitevní letectvo je vyzbrojováno leteckými pumami a raketami s laserovým systémem na vedení s vysokou přesností ničení.

Ze zkušeností lokálních válek, zejména z války ve Vietnamu vyplývá, že v rozvoji letectva v souladu s konstrukcí nových typů letounů a křídlatých raket značná pozornost se věnuje i rozpracování nových způsobů překonání systému PVO.

V případě války vojska PVOS budou vést boj s početným a silným nepřítelem, který se bude snažit dovedně používat nové prostředky napadení a nové taktické způsoby překonání systému PVO, s využitím zejména překvapení, malých výšek, klamné činnosti a rádiového rušení různých druhů. Proto na PVO i nadále budou kladeny vysoké požadavky.

PVO musí být především nepřekonatelná, vysoce odolná, být schopna odrazet hromadné úderů sil vzdušného napadení současně z několika směrů na široké frontě a v různých výškách. PVO musí být pružná, schopná čelit jakékoli variantě činnosti nepřítele dostatečně účinnou činností vlastních vojsk. Zvláštní význam v budoucnu si uchová udržování stále bojové pohotovosti k odrazení překvapivého úderu a schopnost vést dlouhodobou bojovou činnost. Neustálá bojová pohotovost znamená takový každodenní stav vojsk PVO, kdy na základě sestavy, uskupení, všestranného zabezpečení a výcviku jsou schopna v jakékoli situaci odrazit nenadálé napadení nepřítele ze vzduchu s využitím, kromě pohotovostních sil i celé bojové sestavy vojsk.

Jednou z nejdůležitějších podmínek bojové činnosti vojsk PVO v budoucí válce je zabezpečení odolnosti systému protivzdušné obrany. Jde o takovou bojeschopnost vojsk, kdy vojska nedovolí nepříтели uskutečnit úder jak na bráněné objekty, tak i na vlastní bojové sestavy.

Vysoké bojeschopnosti a tudíž i odolnosti může být dosaženo vytvořením nejúčelnějších uskupení vojsk, která zabezpečí bezpodmínečné zničení sil vzdušného napadení nepřítele, dále dokonalým bojo-

vým výcvikem, morálně politickou a psychologickou přípravou vojáků a získáním návyků rychle obnovovat narušený systém obrany v průběhu bojové činnosti. Dobré ženijní vybudování bojových sestav si uchová svůj význam jako nezbytná podmínka vysoké bojeschopnosti vojsk.

Nejdůležitější oblastí protivzdušné obrany je plánování. Jeho podstata tkví v tom, aby na základě všestranného zhodnocení a hlubokého předvídání zámýslu a možného charakteru činnosti vzdušného nepřítele bylo stanoveno nejučinější použití všech sil a prostředků PVO a zabezpečena jejich sladěná činnost podle místa, času a cílů.

Na PVO požadujeme rychlou činnost, protože čas od doby zjištění nepřítele do zahájení bojové činnosti je velmi omezený. Jedním ze způsobů jejího zdokonalení v souladu se zlepšováním takticko-technických vlastností výzbroje je automatizace procesů boje se vzdušným nepřítelem počínaje od doby jeho zjištění až do úplného zničení. Automatizace je hlavním směrem zdokonalování velení na všech stupních, protože jen s její pomocí můžeme zabezpečit stále vzrůstající požadavky na operativnost orgánů velení, zejména stále vzrůstající požadavky na operativnost orgánů velení, zejména při sběru a zpracování podkladů o nepříteři a vlastních vojscích. Jen automatizace může zabezpečit prakticky okamžitou reakci na změnu situace, přijetí rozhodnutí za několik vteřin, stanovení úkolů vojskům a kontrolu jejich splnění. Zavedením prostředků automatizace velení řešíme také všechny složité otázky nepřetržitého udržování operační a taktické součinnosti mezi různými silami a prostředky (mezi protiletadlovými raketovými vojsky, stíhacím letectvem a dalšími druhy ozbrojených sil).

Nové prostředky a způsoby vzdušného napadení rozpracovávají se a zavádějí v době míru velmi rychle. Stejně rychlými tempy se musí rozvíjet prostředky a způsoby vedení protivzdušné obrany.

Pro vojska PVOS má mimořádný význam vědecké předvídání rozvoje prostředků a způsobů vzdušného napadení a v závislosti na tom — na přísně vědeckých základech — stanovení perspektivy rozvoje výzbroje a bojové techniky, organizační struktury a forem bojového použití vojsk, metod bojové a operační přípravy, zdokonalování velení. Provořadý význam přitom má rozpracování vědecky zdůvodněných zásad, způsobů a forem bojové činnosti vojsk PVOS, které musí odpovídat perspektivě rozvoje sil vzdušného napadení pravděpodobného nepřítele.

Upraveno ze sovětského tisku